

Tidlig Patientkontakt og basal etik (TPK)

Vejledning til tutorlæger

Tutorlægens rolle i Kurset Tidlig Patientkontakt er at støtte 1. semester studerende i at have deres første samtaler med en patient og bidrage til en vigtig introduktion til patientkontakt. Det er en patient de studerende husker hele deres studietid og mange år efter. Tutorlægen medvirker til at den studerendes kontakt med patienten forløber tilfredsstillende. Se nærmere beskrivelse nedenfor.

- Tutorlægen modtager som hovedregel 5 studerende og finder en patient til hver studerende.
- Tutorlægen gruppe-superviserer de studerendes samtaler med deres patient 3 gange.

Undervisningen i Tidlig Patientkontakt består af følgende elementer:

1. **Klinik:** Den studerende mødes med og taler med din patient tre gange. De arbejder med disse samtaler ved tre møder hos tutorlægen (dvs. dig) i 5-mandsgrupper.
2. **Universitetet:** Den studerende bliver introduceret til blandt andet tavshedspligt, kommunikationsmodeller, lægerollen, den bio/psyko/socialt sygdomsmodel, teorien om mestring af sygdom, resurser samt sygdomsopfattelser. Denne undervisning foregår ved forelæsninger og holdundervisning på Panum.
3. **Opgave:** Den studerende laver en skriftlig opgave patientens livs-/sygehistorie og om den studerende kommunikationen, der danner baggrund for tentamen (bestået/ikke bestået).

Hovedformålet med kurset er, at *den studerende skal lære at tale med en patient og anskue sundhedsvæsenet med patientens øjne*. Det er ikke patientens sygdomme som sådan, der er det vigtige, men at den studerende lærer noget om et menneskes oplevelser med at have et helbredsproblem og have kontakt med sundhedsvæsenet. Den studerende samler oplysninger om patientens livshistorie og bliver i stand til at observere sammenhæng mellem livshistorien og patientens håndtering af helbredsproblemer.

Den studerendes kontakt med patienten

Den studerendes kontakt med patienten foregår over en periode på ca. 10 uger. Vi anbefaler at de mødes tre gange i max 1½ time, fordi den studerende gennem forløbet får lejlighed til at opleve, hvordan kontakten ændrer sig med tiden.

Formålet med mødet med patienten, udover selve kommunikationen, er at den studerende gerne skulle få erfaring med:

- Hvordan kontakten udvikler sig fra besøg til besøg.
- Patientens erfaringer med sundhed og sygdom.
- Patientens problemer og ressourcer.
- Sammenhænge mellem levevilkår og helbredsproblemer.
- Aspekter af omsorgsarbejdet, sundhedsvæsenets funktion (særlig den praktiserende læges).
- Kontakten med andre, når man er syg.
- Socialt netværk.

Undervisningen hos tutorlægen

De studerende har haft 3 timers holdundervisning på universitetet og to forelæsninger, når de kommer til dig. Der er de blevet introduceret til kursets opbygning og formål. Desuden har de modtaget undervisning i etik og tavshedspligt og bestået en prøve i tavshedspligt. De studerende kommer tre gange hos dig; ca. 2 timer hver gang.

Valg af patienter

Der er ingen særlige krav til alder, men patienten skal have/have haft en helbredsproblematik og have erfaringer med sygdomsforløb og sundhedsvæsenet. Undgå at tildele de studerende ikke-dansktalende, demente, psykotiske, misbrugende eller døende patienter. Patienter med personlighedsforstyrrelser vil ofte også være for vanskelige for de studerende at forholde sig til. På grund af den overordnede planlægning af kurset, er det vigtigt for de studerende, at et møde med patienten hurtigt kan bringes i stand (senest 14 dage efter første møde hos dig).

For at sikre dig at patienten er motiveret for at deltage og har forstået, hvad det går ud på, vil vi foreslå følgende:

- først mundtligt at spørge patienten om vedkommende vil deltage
- udlevere introduktionsbrevet "Vejledning til patienten" til patienten (kan printes her herfra: [Tutorlæger – Københavns Universitet \(ku.dk\)](#))
- Nogle tutorlæger finder det lettest at rekruttere patienter hele året rundt og spørge dem, når de er i konsultationen, om det på et tidspunkt vil være i orden med en opringning ang. medvirken. Opringningen og information kan i så fald evt. foretages af personalet i praksis.

Ved den mundtlige information til patienten, kan følgende siges:

"Det er helt nystartede studerende, som ikke kan noget lægeligt endnu, men som skal tale med en patient, så de kan lære, hvordan sygdomme påvirker menneskers tilværelse og øve sig i kommunikation. De skal besøge patienten i eget hjem. Der er 3 møder a 1-1½ time. Den studerende skal skrive en opgave om patientens livs- og sygehistorie og kommunikationen. Du vil i opgaven vil være anonym. Samtalen vil blive lydoptaget til brug for vejledning undervejs og vil blive slettet efterfølgende. Den studerende har tavshedspligt"

Hvis patienten siger ja til ovenstående vil den studerende få udleveret navn og telefonnummer på patienten og kontakte patienten snarest.

Hvis patienten ikke ønsker besøg i eget hjem, kan et rum i klinikken anvendes, hvis tutorlægen har mulighed for det.

Første undervisningsgang hos tutorlægen

Gensidig præsentation. De studerende kender ikke hinanden særlig godt. Det er vigtigt at skabe en tryk atmosfære og gøre opmærksom på at timerne i praksis foregår i et fortroligt rum. Lad dem gerne diskutere forventninger til kursus.

De kender heller ikke så meget til almen praksis struktur. Brug gerne tid på at fortælle om hverdagen i din egen praksis og om de værdier, du selv har/ser i forhold til dit fag. Du kan også fortælle lidt om din egne faglige interesser og hvordan du blev praktiserende læge.

Forbered første møde: De studerende kan være usikre før den første kontakt til patienten. Prøv at afdramatisere situationen ved at tale åbent om det første møde og hvordan de kan håndtere det. Stil gerne op som back up, hvis der skulle opstå vanskeligheder i mødet med patienterne. Undgå at fortælle for meget om den enkelte patient. De studerende må danne deres eget indtryk.

Hvis du vil lytte til de studerendes optagelser af samtalerne og diskutere dem de følgende gange, så tag det op med de studerende.

Anden undervisningsgang hos tutorlægen

De studerende har nu været ude hos patienten og har gjort sig de første erfaringer. Lav evt. en runde og lad dem fortælle –både om det der gik godt, det der var svært og ikke mindst det der undrede dem.

Hvis noget var svært, så tag det op. Diskuter evt. forskellige måder at gribe det an på i de resterende samtaler.

Lyt til optagelserne af samtalerne efter aftale med studerende. Lad den studerende selv kommentere og stille spørgsmål om kommunikationen. De studerende kan evt. deles op i grupper og diskutere det inden plenum.

Diskuter patienternes opfattelse af deres helbred og symptomer på baggrund af de studerendes oplevelser.

Tredje undervisningsgang hos tutorlægen

På dette tidspunkt har de studerende gennemgående talt med deres patient mindst to gange. Tag igen en runde som ved anden session. Lad de studerende fremlægge deres patient under brug af og diskutere det med hele gruppen. Lyt evt. til optagelser og diskutere dem. Forbered den sidste samtale med patienten og læg vægt på, at der her siges farvel til patienten.

Om opgaven

Vejledning i opgaveskrivning er ikke tutorlægens ansvar og varetages i undervisningen på universitetet. Dette gælder også anonymiseringen af opgaven. *Hvis patienten skal læse opgaven skal tutorlægen dog godkende opgaven med henblik om indholdet er foreneligt med at blive præsenteret for patienten.*

Du kan se opgaven efter aftale med den studerende. Opgaven kan ikke sendes med almindelig mail af sikkerhedsgrunde, men overdrages personligt eller sendes som almindelig post med PostNord. De studerende instrueres i dette på universitetet.

Foto: Undervisning hos tutorlæge

Patientens læsning af opgaven

Det er ikke meningen at patienten skal læse opgaven, men i visse tilfælde ønsker patienten alligevel at se den, og dette kan så tillades. Den studerende instrueres af underviseren på universitet i, at hvis patienten ønsker at læse opgaven, skal dette noteres i opgavens indledning.

Vanskeligheder i forløb med de studerende

Er heldigvis sjældne. Kontakt i givet fald kursuslederen på grio@sund.ku.dk eller 31664716

VIGTIGT:

Undervisningen hos tutorlæge er obligatorisk, det vil sige minimum 80 % fremmøde.

Du skal føre afkrydsningslister (sendes når de studerende er fordelt).

Kontakt

Spørgsmål ang. kursus rettes til fuldmægtig Linda Øllgaard Christensen

linda.christensen@sund.ku.dk Tlf. 35 32 13 58 eller til kursusleder Gritt Overbeck på 31664718

eller grio@sund.ku.dk,

Med venlig hilsen

Gritt Overbeck
Kursusleder, lektor

Linda Øllgaard Christensen
Kursussekretær, fuldmægtig